

SZERKESZTŐSÉG: BUDAPEST, IV. VÁRMEGYE-UTCA 11. Telefon száma 706. Kéziratokat nem küldünk vissza. Csak bementes leveleket fogadunk el.

EGYETÉRTÉS

KOSSUTH FERENCZ főmunkatárs.

EÖTVÖS KÁROLY szépirodalmi főmunkatárs.

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, IV. VÁRMEGYE-UTCA 11. Telefon száma 706. HIRDELTESEK: HERTEL FERENCZ, KÖZLEMÉNYKÉZELŐ: SZABÓ FERENCZ.

Az irodalmunk főbb közleményei: Vasároldok: Életképes nemzedék. Oláh aktivitás. A por-Arturi ostromtűz. (A háború hírei.)

Életképes nemzedék.

A panaszok sűrű rajokban szállnak fel. A merre csak fordul az ember, az elégedetlenségűl és a kétségbeesésűl megzavart lelkeket lát. Nincs társadalmi osztály, amelynek rétegeibe bele ne ette volna magát a jövő iránt való nyugtalanság; nincs foglalkozási ág, ahol csak derű és a munkaadta öröm vonná be a sziveket.

ezt és szeretnők, ha minden aktuális vonatkozást lehántanának erről a mondról. Pusztán egy általános szimptomát akarnánk közelebb hozni, amely kivirít minden társadalmi osztály minden rétegében; és ez a szimptóma az, hogy az emberek a kezükkel — ha baj szakad rájuk — inkább alamizsna után nyulnak, mint a munka szerszámaikat ragadják meg.

Talán nem csalódnak, a mikor azt mondjuk, hogy egy ilyen hely: az iskola. Az iskola, amelybe néhány nap múlva zúgni fog a gyermekhad és amelyről éppen ebből az alkalmából alaposan leszédik a keresztvizet. Még a legerőszakosabb hang is, amely erőre kaphat a fórumon, szítja az iskolát, mint a bokrot és elméletben úgy ül a benne uralkodó rendszer, mint a kétfenekű dob.

követelés tisztára jogosult, a mikor látjuk, micsoda tehetetlen puha bábok kerülnek ki az iskola kőhajából. A fejük szinte lekonyul attól a betűtengertől, a melyet beleszivattyuztak; a lelkük elernyed, nyulós, tiszta száryalásra képtelen; a testük a sorvasztó megadást nyomat viselik magukon. Egy ilyen ember agyából nem pattanhat ki egészséges, az alkalmatlantól izzó gondolat; a karjai lehangyulnak, mielőtt az ellentámasztó érintette volna őket; a teremtés, építés előtte nem gyönyörűség, hanem riasztó robot.

jelégül minden iskola homlokára írni; minden szó, a mely az iskolában elhangzik, ettől a forró vágytól sugároz. Életképes nemzedékké formálja az iskola azt a sok gyermeket, a melyet néhány nap múlva gondjaira fog bízni, életképes nemzedékké, a mely összeszorított fogakkal tud a bajnak nekimenni. Tudjuk, hogy minden csak szó. A fő: a tananyag. Vannak azonban még becsületes tanítómesterek is, a kikre minden a jövő féltő férfi reménykedve néz; tegyenek meg csak mindent, hogy az iskoláikban nemcsak az ölnyi tananyagot dolgozzák föl, hanem lopjanak abba a puha gyermeklelkébe egy magot, a melyből az életerős nemzedék fajja sarjadzon ki.

Oláh aktivitás.

A pécsi képviselőválasztásnak, mely ma ment végbe, egyik érdekese és jelentős momentum az, hogy a román nemzetiség is jelölt állított, s a mint a választás menetéből kiténik, nagy erőt is fejtett ki a küzdelemben. A román nemzetiség körében vetelkedő csoportok tudvalevően az aktivitás és passzivitás kérdésében gyakorla erősen összeütözköznek, s az aktivitás csak szorványosan lép föl. A parlamentben ez idő szert csak egy képviselő ül, aki román nemzetiségi programmal választatot meg. Ez Vlád Aurel. Általában a román nemzetiség még mindig ragaszkodik látszik a passzivitáshoz, ami nem egyéb, mint tünnetes a mostani magyar alkotmányos rend ellen, Passzív rezisztencia a román nemzetiség részéről.

A jelek azonban arra vallanak, hogy a románok elérkezettnek látják az időt a passzivitás abban hagyására. Úgy tudjuk, hogy ez irányban bizonyos megállapodások is ötéket már létre az általános választások idejére, amikor a román vezetők férfiak egész erővel készülnek hazába állani. Nem ismerjük alaposan azt a programot, melyet a román nemzetiségi jelöltek majd belevisznek a választási küzdelemben. De feltehető, hogy nem a dákrománizmus hóbortos politikájával lépnek föl, s nem azért készülnek bemenni a parlamentbe, hogy ott azt a politikát képviseljék. Még azt sem hisszük, hogy az erdélyi Unióra vonatkozó programjont fentartanak, mert ha ezt a törekvést akarnák képviselni: egy magyar parlamentben nem tűrnék meg őket.

Hogy a román nemzetiség az utóbbi idők rendjén megerősödött, az bizonyos dolog. És hogy megerősödhetett, az tisztán és kizárólag a magyar kormányzati rendszer nemzetiségi

politikájának rettenetes fogyatkozásaira vezethető vissza. Meggyőződhetett, mert míg egyfelől szabadjára hagyták az agitációkat, másfelől semmiféle ellenőrzést nem tartottak, addig a román nemzetiségi agitáció fel is használta a neki kedvező időt és alkalmat. Olyan erős és olyan intenzív tevékenységet fejtett ki, hogy hatalmas tért hódított. A magyar kormányok nemzetiségi politikája mellett bizrast dolgoztatt és hódította.

Azóta, hogy a népiszkolák reformjáról szóló tervezet nyilvánosságra jutott és aképszerűen tárgyalatott, a román nemzetiségi agitáció új anyagot kapott, s nagy vehemenciával látott hozzá munkájához. Még pedig azon az alapon, hogy ez a reform ellenkezik az 1868-iki nemzetiségi törvénnyel. Az kétségtelen, hogy a nemzetiségi törvény tulajdonképpen a bajok nagy forrása, mert ez a törvény a képzhető legnagyobb törvényhozási botlás volt, amit 1868-ban a magyar parlament elkövetett. Ha ennek a törvénynek alapos módosítását mindjárt kezdetben, mikor annak hibái nyilvánvalóvá lettek, a magyar kormányok nem riadtak volna vissza, s nem követték volna azt a rossz politikát, hogy a nemzetiséggel való kacérkodás révén kormányzati mandátumokat szerezzenek, másfelől pedig a nemzetiségi törvény némely intézkedéseinek végrehajtása elől az államraison szempontjából elzárkóznak: sok bajnak elejét vehették volna. De úgy hagyták, hogy az igazgatásnak ugyszólván legalis alapja legyen. És még most is inkább gondol a kormány polidózsokra, foltozsokra és külföldi kísérletezésekre a magyar nemzeti állam megerősítése terén, semhogy inkább rátérne a radikális útra és revízió alá venné a nemzetiségi törvényt.

Nem lévén a kormányoknak rendszeres megállapított, egészséges nemzetiségi politikája: nem is voltak képesek ellensúlyozni a nemzetiségek agitációit, melyeknek kétségtelen diadalát jelentheti az, hogy ma a román nemzetiség már elérkezettnek látja az időt a passzivitás abban hagyására. A magunk részéről jobbnak tartjuk azt, ha a románok a maguk politikájának képviselőit a parlamentbe küldik, mint azt, ha minden ellenőrzés nélkül a nép között szabadon igazgatnak. A parlamentben alkalmat adnak arra, hogy egyfelől jogos sérelmeik meghallgatassanak, másfelől alapítain tulzó követeléseik visszautasíttassanak, vagy éppenséggel, ha államellenes töendenéziákkal hozakodnának elő: az egész magyar parlament pártkülönbség nélkül álljon velük szemben. Ha becsületes, a magyar állameszmével

Az Egyetértés tárczája

A fantóm.

Az Egyetértés tárczája — Írta: Alain Morsang.

Látjátok azt a feliárselymruhás alakot, szól Saclay, ki a fák között bolyong? A világos kalapot, a drágaköves gyűrűvel ékes kezét, a ki a napernyőre támaszkodik? Mindez rezeget és úgy látszik, mintha élne a kert félművészeiben... Eh bien ez egy fantóm! Az a furdóház, a hol mi az ifúságot és az erőt keressük, most hajlékot ad egy sápadt árnyak. Mintha csak Poe történetét vagy Hoffmann meséit élénkít át.

Saclay folytatta: — Ez a nő az első pillantásra a fiatalág képét mutatja. Azt hinné az ember, hogy a mi korunkból való, hogy rőt haja alatt a mi korunk szelleme él... és mégis azt mondod nektek, hogy nem más, mint jelenés, fantóm. Szemeket nem husból, csontból való lényt, hanem egy diabólikus alakot lát, amely valami fekete szakadékból fakadt elő és a ki Caillard festő halálát okozta.

Erre a névre élénk lebbent a festő alakja, akinek napvugaras, örökifjú, szép vászna a Louxembourgban pompáznak. Caillard! ez a név maga jelentette a nagy természetet, a Nót, le de france hús árnyait, Szahara bitorát, a francia szakadékok havát és a

gafai fonólyányok bronz kebelét... Egy pillanattig elgondolkodtunk. — Ez a nő — folytatta Saclay — a festő szeretője volt több mint harmincz éven át. Modellt állt neki régen, talán 1865-ben, mit-or a „Rabszolgaságot” festette. Ezt a képet tulajdonosan, sir David Oweilnál lehet látni és megvan rajta Klára Pierron főseges alakja s.épsége teljes büszkeségében. Mint tudjátok, a nagy művészt csak nem elvesztette szemérvilágot egyiptomi utában, mert könnyelműen elaludt a szabadban. Le kellett mondania a palatidáról és egyedüli öröme azontal a hébe-hóba való olvasás, kevés rajzolgatás volt és főleg egykori modelljét szerette. Klárával a Marné folyó partjára költözött, egy kis vidékre, hol apró tanyai viskók tarkáltak és ahol, mint valami közös kertben, festők is felütöttek a sátorúkat. Ekkor, élete utolsó éveiben ismertedtem meg Caillardal. Én Mainyvel dolgoztam közös drámákon, a „Dante”-n, mert a munkálkodás örömeiben teljes nyugalomra, a pihenés perceiben pedig a társaság örömeire volt szükségem. Kis villánknak mindkettőt megtaláltuk.

Nappal, a késő órában semmi neszt nem hallatszott. Az emberek pihentek, vagy buzgón dolgoztak vásznakon, rajzólapjukon. A reggel elillant, mint valami álom a délután lassan pergett le és mikor leszállt a hűvös este, a nyaraló feledett és mint valami méhkas zsihogott. A festők és halászok hazajöttek fecsegné, a zongorák megszólaltak, a kertet pedig a nők csivorgása töltötte be. A nyitott ablakok át behallatszott az estebéd muzsikája: a tányér-villa csörömpölés, poharak csengése, kacagás. A vidámság órája volt ez, mikor a fardát elémek az örömben usztak, pihentek. Pipát szivtunk, régi panaszokat, régi lelkesedést, régi szerelmet beszéltünk és a világnak ebben a kis zugában csak úgy hemzsegték a zagyva emlékek, akiket ez a raj Algírától, az Andeshől, havas Oroszországból, Esterel kék északából és a világ minden részéből hozott össze.

Caillard, aki hatvan éves volt, nem

volt éppen a legrosszabb ebelszédő. Mindent látott, mindent megélt és megörözt magában valami szépség-kultusz, vonalak és színeket íránt való pietást, úgy, hogy beszélgetései olyanok voltak, mintha himnuszt mondana a Földről, az Egről, a Noról. — Klára bűmulatot kellett örökifjúságával, finom eleganciájával, amelynek segítségével örösi diadalokat aratott az idő és illuziót tudott kelteni az elfinomult érzéki öreg művészen. Szőke haja, amit az inent látattok, mint valami elől selyemlátály lehet, areza pedig, amely izlással volt passzelve, olyan volt, mint valami mosolygó alarez a halál ábrázata. A meggyöngült szemű festőnek elég volt ez a látászt és a esalóka tünemény pöltöta előtte az egykori úde leánykát, a régi rabszolganőt, akinek suazárzó szépségével töltötte meg híres vászant.

Hány éves lehetett Klára? — Gyakran kérdeztük ezt magunktól, anélkül, hogy feleletet tudtunk volna rá adni. Ha egybevettünk élete néhány ismert adatát, egyszerű számítással arra jutottunk, hogy legalább is hatvan éves lehetett, ha nem több. De sem társasában, sem szemében, sem arcában egyetlen jel nem mutatott rá. Kezülte a ragyogó nappali fényt, kereste a kedvező félmohályt, az alkalmas félvilágítást. Valóságos művésze és tudosa volt a színeknek. Zseniálisan halékony volt arnyalata, hogy kombinálta a ruhái színeit arca árnyalataival, hogyan olvassa arca vonásait ködszerű túlbe, csipkefelhőbe. Nappal nagy peremű berzsér-kalapot hordott, amely utját szegte a napvilágnak és meleg fényt árnyékba burkolta arca. Este nem félt semmitől és fedetlen nyakával, göndörödő hajával, perverz szemével gyakran a legfiatalabbnak látszott a társaságban.

Mi volt ez a nő? Örökifjú Ninon de Lenclou vagy boszorkány? Ki tudta volna megmondani. — En megismertem a titkát, véletlenül. A legközelebbi pályaház hozzánk a Marné tulsó partján volt, valami száz méterrel a villa fellett. Egy halász szállította át az em-

beret a hátkán. Egy nap, mikor korán kellett Párisban lennem, felzavartam a halászt álomból és meentegettem magam, hogy ilyen korán zaklatom.

— Nem háborgat — szól a halász — mert nem én az első, akít ma átszállítottam. Minden reggel négy órakor megjelenik itt madame Caillard kőpenyébe burkolva, úgy, hogy csak a szeme látszik ki. A legelső vonattal Párisba utazik. Het órakor érte megyek a tulsó partra. Akkor mar ott van és áthozom. Most már nem burkolózik el olyan szörnyen, úgy látszik, már nincs mit tartania a hidegtől. Arca rózsás, mint valami virág és olyan illata van, mint egy mezei eszokornak. Azt hinné az ember, hogy halba megy.

Azonnal megértettem ennek a nőnek az életét, a kit hántorgat a félelem, hogy rajta kápiák a venülés bűnében. Mindennap hajnalhasadásával, mikor még kedvesen aludt, felkelt és valami szépitő asszonyhoz járt, a ki masszálta, festette, fordította, mint valami bábút és mikor visszajött, olyan volt, mint ama porcelán-babák, ódon és mégis örökifjú biscuit-alakocskákat, a melyek a pohárszékéket díszítik.

Ez a megható dráma felízgatott volna, ha nem ismerem Klára kapzsígságát és Caillard végrendéletét. Ettől a pillanattól fogva lehető közelebből vizsgáltam a fantómot. Mikor délutánokint a kertben talalkoztunk, megpróbáltam diszkreten kihüvelyezni a kedvőztő arcz titkát. Vizsgáltam suttymban a gyöngéd, rénez nélküli nyakát, a szeme alját, az ajka vonását és mindazokat az apró zugsokákat, hová a kor belemarozta apó körmeivel. De nem találtam benne semmi analízisni valót. Az egész jelenésben volt ugyan valami fáradt árnyalat, valami mesterkétség, a mik bántották érzeimeket, de nem tudtam soha rábukkanni a titkos határra, hol a természet átengedte helyét a művészetnek. Ezért van az, hogy nem tudok Klárával kezefogni valami csendes borzongás nélkül. Keze olyan finom, oly hideg és oly erős volt, mintha rugóra járt volna és

KIS HIRDETÉSEK

TELEFON 706.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel a válasza szükséges levélbélyeg vagy levelezőlap beklíditik és a hirdetés alatt álló szám közöltetik

TELEFON 706.

Használt és új pénz-szekerények... Kutyuskám! Kimondhatatlanul is, hogy oly távol vagy tőlem...

Voit uradalmi az ország állattenyésztését elpusztulással fenyegeti... A takarmányhiány...

Birtokajánlatok: Pestmegyébe 750 h. kizárólag birtokosok... Birtokkereslet: Pestmegyébe v. a szomszédos megyékbe...

Birtokkereslet: Pestmegyébe v. a szomszédos megyékbe... Birtokkereslet: Pestmegyébe v. a szomszédos megyékbe...

Birtokkereslet: Pestmegyébe v. a szomszédos megyékbe... Birtokkereslet: Pestmegyébe v. a szomszédos megyékbe...

Birtokkereslet: Pestmegyébe v. a szomszédos megyékbe... Birtokkereslet: Pestmegyébe v. a szomszédos megyékbe...

Birtokkereslet: Pestmegyébe v. a szomszédos megyékbe... Birtokkereslet: Pestmegyébe v. a szomszédos megyékbe...

Birtokkereslet: Pestmegyébe v. a szomszédos megyékbe... Birtokkereslet: Pestmegyébe v. a szomszédos megyékbe...

Birtokkereslet: Pestmegyébe v. a szomszédos megyékbe... Birtokkereslet: Pestmegyébe v. a szomszédos megyékbe...

Birtokkereslet: Pestmegyébe v. a szomszédos megyékbe... Birtokkereslet: Pestmegyébe v. a szomszédos megyékbe...

Nevelőnőket német, francia, angoloktat... Alláskeresők: Anyagi állapotuk Országos Pályázat...

Csemegeszőlő: Badaonyi-utcai edes csemegeszőlő... Csemegé: szőlő megvételre keresek...

Partiban vett: kelengye, tiszta len, himzett és szingelt... Birtokkereslet: Pestmegyébe v. a szomszédos megyékbe...

Birtokkereslet: Pestmegyébe v. a szomszédos megyékbe... Birtokkereslet: Pestmegyébe v. a szomszédos megyékbe...

Birtokkereslet: Pestmegyébe v. a szomszédos megyékbe... Birtokkereslet: Pestmegyébe v. a szomszédos megyékbe...

Birtokkereslet: Pestmegyébe v. a szomszédos megyékbe... Birtokkereslet: Pestmegyébe v. a szomszédos megyékbe...

Birtokkereslet: Pestmegyébe v. a szomszédos megyékbe... Birtokkereslet: Pestmegyébe v. a szomszédos megyékbe...

Birtokkereslet: Pestmegyébe v. a szomszédos megyékbe... Birtokkereslet: Pestmegyébe v. a szomszédos megyékbe...

Birtokkereslet: Pestmegyébe v. a szomszédos megyékbe... Birtokkereslet: Pestmegyébe v. a szomszédos megyékbe...

Birtokkereslet: Pestmegyébe v. a szomszédos megyékbe... Birtokkereslet: Pestmegyébe v. a szomszédos megyékbe...

Egyenruhák és katonai felszerelések. páratlan elegáns kiegészítőlegény-szabásban. B L U M S Á N D O R. Váci-utca 15.

Schicht-szappan. Mindenütt kapható! legjobb, legkímélőbb s ennélfogva legelőcsőbb szappan. Minden karakatszeftől mentes. „szarvas” vagy „kules” jegggyel. Mindenütt kapható! legjobb, legkímélőbb s ennélfogva legelőcsőbb szappan. Minden karakatszeftől mentes. „SCHICHT” névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva.

Kiskereskedők. Budapesti RÖSER-TANINTÉZET. Alapítva 1858. Tanintézet 1894. 1) Háromoszt. folsókereskedőiskola. 2) Négyoszt. polgári iskola. 3) Szakköznevelőiskola. 4) Egyoszt. kereskedelmi szaktanulmány.

Gábor Ignáczi fiu-internátusa. Budapest, VI., Délibáb-utca 23. sz. A főváros legjobb és legelőcsőbb részén, szép kerttel körülvett villában, gimnázium, reáliskola stb. közvetlen közelében.

Árverési hirdetmény. A kivoncazi kir. főerdőhivatal kerületéhez tartozó alábbi felsorolt és a természetben is megjelölt vádásokban található tölgy, kőris, szil, gyertyán s egyéb törzsek eladása iránt 1904. évi október hó 3-án délelőtt 10 órakor a kivoncazi kir. főerdőhivatalnál nyilvános árverés utján fog tartani.

TERIAK-NŐRNEK. „SANID LABDAOSOK”. MAGYAR KIRÁLYI EGYVÉZETÁR. Budapest, V. ker., Rózsákhegyi-utca 210. (Erdőudvar) szék.

Hirdetmény. A hitközség elöljárósága által közzétett, hogy a hitközség tulajdonában levő, valamint a tulajdonosok által berendezés céljára a hitközség rendelkezésére bocsátott dohányüzemi telepi és rombahe-utcai zsinagógai imazsékélek...

Árverési hirdetmény. A kivoncazi kir. főerdőhivatal kerületéhez tartozó alábbi felsorolt és a természetben is megjelölt vádásokban található tölgy, kőris, szil, gyertyán s egyéb törzsek eladása iránt 1904. évi október hó 3-án délelőtt 10 órakor a kivoncazi kir. főerdőhivatalnál nyilvános árverés utján fog tartani.

A titkos betegségek. igen sokan vannak, kik már régóta szenvednek ezen betegségekben és bízalmukkal a gyógyulásban már majdnem elvesztették. Dr. FÜREDI specialista, a kórházi orvos; a húgyvezeték- és vesebetegségeket, a hólyaggyógyászatot és a vesegyógyászatot szakosított fel. Budapest, VII., Erzsébet körút 12. földsz.